

Riistatalous osaksi metsien monikäyttöä

Riista on luonnonvara, jonka taloudellinen arvo jää Suomessa usein tunnistamatta. Esimerkiksi Ruotsissa riistasta saatava tuotto on merkittävä osa monien tilojen tulonnuodostusta. Myös Ahvenanmaalla metsästysharrastuksen myynnistä kertyy jo tällä hetkellä maanomistajille taloudellista tuottoa.

Riistan taloudellisessa hyödyntämisessä on kyse kokonaispalvelun rakentamisesta, jonka työtyöjien tulee jakautua niin maanomistajalle, palveluntarjoajalle kuin metsästyseurallekin.

Metsästysharrastukseen halutaan nykyään panostaa, mikä tarkoittaa taloudellisia satsauksia myös metsästysohjelmien ostoina. Metsästysohjelmien kysyntä onkin kasvussa.

Metsästysohjelmien lisäksi uuden sukupolven metsästäjät kaipaavat ammattitaitoista ohjausta. Kaupallisten metsästysohjelmien kysynnän kasvu avaa myös maanomistajille riistaan liittyviä ansaintamahdollisuuksia.

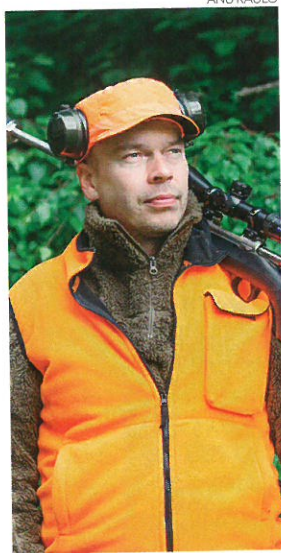
METSÄÄN LIITTYVIEN tulojen lisäksi maanomistajia puhuttavat metsätuhot. Sorkkaeläinten aiheuttamat vahingot taimikolle voivat olla merkittäviä varsinkin hirvien talvilaidunalueilla. On ymmärrettävää, että maanomistajat ottavat riistakantojen tiheyteen välillä voimakkaastikin kantaa.

Myös hirvieläinkannan verotus tulevaisuudessa aiheuttaa keskustelua. Kuinka jahtikausi toteutetaan, kun metsästyseurojen jäsenistö ikääntyy? Nämä kysymykset ovat jo monissa metsästyseuroissa esillä.

Asiaa voidaan tarkastella uudelta näkökulmasta: riista voi maksaa ruokailunsa metsissä itse.

Jos riistasta saatava tulo ylittää riistan aiheuttamat kulut, voidaan puhua metsien moninaiskäytön kautta saatavasta tuotosta. Se, kuinka paljon tulo ylittää kustannukset, riippuu metsästysohjelman soveltuvuudesta kaupallisen metsästyksen tarpeisiin sekä alueen riistakannan määrästä ja laadusta.

SUUNNITELMALLISESTI, LÄPINÄKYVÄSTI ja selkein pelisääntö toteutettu kaupallinen metsästysohjelma tukea hirvieläinkannan verotusta alueilla, joiden haasteena on metsästyseurojen jäsenten ikääntyminen. Samalla voidaan

Kuukauden vieraileva kirjoittaja, KTM Tommi Häyrynen (s. 1971) työskentelee projektipäällikkönä Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketoimintayksikössä.

» Riista voi maksaa ruokailunsa metsissä itse. »

tulouttaa taloudellista arvoa maanomistajille, palveluntuottajille ja metsästyseuroille.

Myynnin kohteena on ensisijaisesti elämys, ja riistanliha on sivutuote. Lähes poikkeuksetta liha jäisi edelleen jaettavaksi maanomistajien ja metsästyseuran jäsenten kesken. Riistan kokonaisarvon määrittelyssä lihan arvo on toki perusteltua pitää mukana.

Metsästysohjelmien tulee soveltua kaupallisen metsästyksen vaatimuksiin niin riistakannaltaan, kooltaan kuin maastoltaankin.

Tärkeää on myös alueen sijainti ja saavutettavuus sekä soveltuva metsästysohjelma- ja oheispalveluinfrana, jonka on oltava käytössä kaupallisten metsästysohjelmien aikana.

Teknisesti riistan tuoton jakaminen on täysin mahdollista. Nykypäivän karttasovellusten avulla pystytään määrittelemään metsästysohjelman tilakoot tarkasti ja suhteuttamaan tilojen osuudet kokonaispinta-alasta. Kun riistasta saatava tulo jaetaan tilakohtaisesti esimerkiksi pinta-alojen perusteella, hyödynnetyllä riistalla on arvoa joka maanomistajalle.

Maanomistajien lisäksi osa arvosta kuuluu kaupallisen metsästyksen palveluntuottajalle sekä metsästyseuralle, jotka mahdollistavat toiminnan käytännön toteutuksen.

RIISTAN UUDENLAINEN rooli osana suomalaista metsästysohjelmaa on mielenkiintoinen haaste. Oikeilla valinnoilla on mahdollisuus tukea jo ennestään vahvaa metsästysohjelmaa ja turvata tulevaisuuden toimintatilan edellytyksiä.

Yhteistyö on keskeistä pohdittaessa riistan hyödyntämistä, eikä yhteistyötä synny ilman rakentavaa keskustelua ja toimijoiden yhteistä tahtotilaa. Palvelumallissa tulee kuvata metsästysohjelman käytännön toimenpiteiden lisäksi arvonsuhteiden periaatteet sekä toimintaan liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Kokonaiskuvan kirkastuminen avaa usein silmät riistatalouden mahdollisuuksille.

Riistasta saatavaa tuottoa ja sen tulouttamista läpinäkyvällä tavalla kehitetään Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Suomen riistakeskuksen ja Luonnon- ja riistanhoitosäätiön hankkeessa, jota rahoittaa Manner-Suomen Maaseudun Kehittämisrahasto.

TOMMI HÄYRYNEN